

Nederlandse Mededingingsautoriteit
Raad van Bestuur
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG

Woerden : 18 januari 2010

onze ref. : 10201b03/ HG-jvdw
doorkiesnr. : 0348 48 43 58
e-mail : jvdw@vemw.nl
uw ref. : Zaaknummer: 102669

onderwerp : Codewijzigingsvoorstel inzake het wetsvoorstel versterking gasmarkt

Geachte leden van de Raad van Bestuur,

In de Staatscourant van 1 december 2009 (nr. 18314) stelt de Raad van Bestuur van de NMa (hierna: de Raad) belanghebbenden in de gelegenheid te reageren op de voorstellen van de gezamenlijke netbeheerders tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b, eerste lid van de Gaswet met betrekking tot het wetsvoorstel versterking gasmarkt. Van de geboden gelegenheid tot het geven van een reactie maakt VEMW graag gebruik.

Algemeen

VEMW stelt vast dat de wijziging van de Gaswet, die voortvloeit uit de beleidsbrief van de Minister van Economische Zaken d.d. 23 oktober 2009, nog in procedure is bij de Staten Generaal. Omdat deze voorgenomen wetswijziging het uitgangspunt is voor het onderhavige codewijzigingsvoorstel moet VEMW een duidelijk voorbehoud maken voor wat betreft haar zienswijze. VEMW houdt zich het recht voor om definitief te reageren op de codewijzigingsvoorstellen wanneer het wetsvoorstel door de Eerste Kamer der Staten Generaal is aangenomen.

VEMW vindt het een gemiste kans dat de Raad bij de introductie van het nieuwe marktmodel Wholesalemarkt Gas als ook het model voor de retailmarkt niet heeft gekozen voor een procedure waarbij eerst alle lopende procedures op adequate wijze zijn afgerond. Daardoor ontstaat een situatie dat in de gasvoorwaarden een nieuw marktmodel wordt vastgelegd terwijl er nog dispuut is over het 'oude' marktmodel. Voorbeeld is de dienst shorthaul, die volgens het voorstel (Transportvoorwaarden Gas - LNB artikel 2.1.6) niet meer aangeboden gaat worden in lijn met een eerder voorstel van de landelijk netbeheerder, waartegen VEMW in bezwaar is gegaan, maar waar de Raad nog een besluit over moet nemen (NMa zaaknummer 102990). In het Gebruikersplatform hebben de gezamenlijke netbeheerders terzake meerdere malen als reactie op opmerkingen van netgebruikers gegeven dat die opmerkingen (of verzoek of wens) geen onderdeel uitmaken van de voorstellen, en dat de gezamenlijke netbeheerders daarom ter zake nu niets willen wijzigen. In het licht van het ontwerpen van een nieuw marktmodel om daarmee invulling te geven aan een beleidsvoornemen van de minister van Economische

Hét kenniscentrum en dé belangenbehartiger voor zakelijke energie- en watergebruikers

Houttuinlaan 8
3447 GM WOERDEN

Telefoon 0348 48 43 50
Telefax 0348 48 43 90
E-mail desk@vemw.nl
Internet www.vemw.nl

ING 49 24 24
ABN-AMRO Bank 55 14 08 340
KvK Utrecht 30 14 70 22

Zaken om de werking van de gasmarkt te verbeteren en te bevorderen, is de standaard reactie van de gezamenlijke netbeheerders in deze onwenselijk.

VEMW maakt er ernstig bezwaar tegen de keuze van de gezamenlijke netbeheerders om bij het opstellen van het wijzigingsvoorstel "voort te bouwen op een versie waarin alle voorliggende wijzigingsvoorstellen als geaccepteerd zijn opgenomen".

VEMW stelt vast dat de voorgestelde wijziging van de Gaswet en het daarvan afgeleide voorstel van de gezamenlijke netbeheerders als geheel een verbetering van de werking van de gasmarkt kan inhouden. VEMW stelt echter ter discussie of dit ook materieel het geval zal zijn voor de netgebruikers. Een onderbouwing hiervoor vindt u onderstaand.

Het voorgestelde marktmodel en het daaraan gekoppelde marktconforme balanceringsmodel is ingewikkeld, waardoor participatie van nieuwe marktpartijen zoals industriële gebruikers naar onze inschatting gering zal zijn. Hoofddreden is dat gebruikers het systeem in al zijn facetten niet goed kunnen overzien en doorgronden, waardoor ze op onverantwoorde wijze blootgesteld zijn aan risico's. Daarmee voldoet het voorgestelde regime niet aan het in artikel 12f lid 1 onderdeel c Gaswet genoemde belang van handelsbevordering, het in onderdeel d genoemde belang van het bevorderen van doelmatig handelen van netgebruikers, e het belang van goede kwaliteit van dienstverlening door netbeheerders, en het in artikel 12f lid 1 opgenomen belang van het op een objectieve en transparante manier in evenwicht houden van het landelijk gastransportnet.

Integratie landelijke- en regionale netten

Het in de Gaswet voorgestelde systeem van programmaverantwoordelijkheid maakt geen onderscheid tussen landelijke en regionale gastransportnetten; PV is een systeem dat uitgaat van een geïntegreerd stelsel van alle gasnetten (landelijk en regionaal). Dit volgt naar ons oordeel uit het voorgestelde artikel 17b Gaswet en het voorgestelde artikel 1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB, waarin wordt gesproken over "*de programmaverantwoordelijkheid op het landelijk en op een regionaal gastransportnet*". Aangezien het systeem van programmaverantwoordelijkheid uitgaat van een geïntegreerd stelsel van zowel regionale netten als het landelijk net dienen de procedures, diensten en systemen op elkaar te zijn afgestemd en vergaand te zijn geïntegreerd, met dien verstande dat dezelfde procedures en systemen gelijkelijk van toepassing zijn op zowel de regionale netten als het landelijk net.

De regeling inzake programmaverantwoordelijkheid is naar zijn aard onlosmakelijk verbonden met het transport van gas. Dit volgt bijvoorbeeld uit het voorgestelde artikel 17b Gaswet, waaruit blijkt dat programmaverantwoordelijkheid betrekking heeft op invoeding en onttrekking van gas op, respectievelijk aan, het gasnet. Dit betekent dat, gelijk hetgeen geldt aangaande de systemen en procedures inzake PV ook de procedures inzake transport van gas over zowel het landelijke als de regionale netten vergaand op elkaar moeten worden afgestemd. Met de voorgestelde wijziging van de gasvoorwaarden worden feitelijk aparte systemen en procedures voor enerzijds het landelijk net en anderzijds de regionale netten (bestaande situatie) gehandhaafd. Een dergelijke gedraging verhoudt zich niet met de voorgestelde regeling inzake PV en het daarmee samenhangende transport van gas, dat dient uit te gaan van ontkoppeld entry-exitsysteem.

Voorbeeld van de situatie waar het gebrek aan integratie tussen het landelijke en het regionale net handelsbelemmerend werkt, is een situatie waarbij een leverancier die apart PV-diensten (ex artikel 66d Gaswet) aanbiedt. Zo moet een leverancier die apart PV-diensten aan een afnemer aangesloten op een regionaal net aanbiedt, ook transportkosten op het landelijk net

meenemen omdat de TSO de exitkosten, verschuldigd op het punt waar het landelijke net het regionale net invoedt, in rekening gaat brengen bij de PV-er. Zo worden de PV-diensten onnodig uitgebreid en complex, hetgeen niet bevorderlijk is voor de handel.

Uit het wijzigingsvoorstel Transportvoorwaarden Gas – LNB artikel 2.1.2b maakt VEMW op dat de capaciteit op exitpunten op een regionaal net kennelijk altijd firm is en niet afgeschakeld kan worden. Hier lijkt sprake van discriminatie wanneer aangeslotenen op het landelijke gasnet niet altijd op firm capaciteit kunnen rekenen en afgeschakeld kunnen worden.

Erkend Programmaverantwoordelijke

Voor de gasmarkt wordt voorgesteld een systeem van programmaverantwoordelijkheid in te voeren, vergelijkbaar met het huidige systeem dat van toepassing is op de elektriciteitsmarkt. VEMW is voorstander van een systeem dat een afnemer feitelijk op zijn exitpunt het recht toekent op beschikking over 'zijn' exitcapaciteit via een PV-systeem. Afhankelijk van de voorwaarden waaronder een afnemer dit recht kan doen gelden (o.m. kredietwaardigheidseisen, hard- en software voorzieningen, administratie en bereikbaarheid), kan een programmaverantwoordelijke partij ook materieel gebruik maken van dit recht. Vanuit de expliciet gestelde doelstelling van het wetsvoorstel, het versterken van de positie van afnemers op de gasmarkt, is het van belang dat deze voorwaarden niet zodanig zijn, dat zij de facto er toe leiden dat afnemers genoodzaakt zijn om hun programmaverantwoordelijkheid over te dragen aan een erkend programmaverantwoordelijke die wél aan die voorwaarden kan en wil voldoen (lees: de leverancier/shipper).

De programmaverantwoordelijke heeft het recht om exit én entry te contracteren. Dat is al sinds 2007 met het amendement Hessels vastgelegd in de Gaswet. Met dit codewijzigingsvoorstel geven de gezamenlijke netbeheerders daar geen invulling aan. Het meest duidelijk wordt dit in de 2e alinea van artikel 2.1.2 Transportvoorwaarden Gas – LNB onder het kopje 'Contractering en toewijzing': "*Entry- en exitcapaciteit worden gecontracteerd en aan **erkende programmaverantwoordelijken** en, in het voorkomende geval, aan **direct aangeslotenen** toegewezen volgens het **first-come-first-served principe**". Alleen **erkende** PV'ers mogen dus in gas handelen, met een uitzondering voor de **direct aangeslotenen** (lees "PV-er zonder erkenning") en volgens het fcfs-principe waar de DA (PV) te allen tijde de door hem gewenste exitcapaciteit moet kunnen boeken. De positie van aangeslotene/afnemer is dus niet goed verankerd in dit voorstel en ook niet in lijn met de invulling van het PV-begrip in de Elektriciteitswet. In aanvulling hierop merkt VEMW op dat ook een direct aangeslotene een partij is die gas onttrekt aan het landelijk net en als gevolg daarvan dus – op grond van artikel 17b lid 2 Gaswet – moet worden aangemerkt als een programmaverantwoordelijke. In dit verband valt niet in te zien waarin de direct aangeslotene zich onderscheidt van de in artikel 2.1.1 respectievelijk 2.1.2 Transportvoorwaarden Gas – LNB genoemde "erkende programmaverantwoordelijke".*

De gezamenlijke netbeheerders lijken met hun codewijzigingsvoorstel een onjuiste invulling te geven van een **ontkoppeld entry-exitsysteem** als neergelegd in artikel 12b lid 2a aanhef en onderdeel a Gaswet. Het codewijzigingsvoorstel lijkt in hoofdzaak er nog steeds van uit te gaan dat dezelfde persoon (thans shipper, toekomstig erkende programmaverantwoordelijke) zowel een fysieke exitcapaciteit als een daar tegenover gestelde fysieke entrycapaciteit tegenover stelt, waarbij het transport van gas plaats vindt tussen genoemde fysieke entry- en exitpunt. De in de Gaswet opgenomen regeling inzake de programmaverantwoordelijkheid veronderstelt dat een persoon fysieke exitcapaciteit combineert met een virtuele entry, respectievelijk fysieke entrycapaciteit combineert met een virtuele exit, waarbij de virtuele entry- en exitpunten samenvallen op het in artikel 17b, lid 1 onder b genoemde virtuele punt (vppv). De Gaswet gaat

dus uit van een fysiek ontkoppeld entry-exitsysteem, terwijl het wijzigingsvoorstel daarentegen primair uit blijft gaan van een gekoppeld entry-exitsysteem. Daarmee lijkt het wijzigingsvoorstel geen juiste invulling te geven aan de voorgestelde wijziging van de Gaswet.

VEMW dringt er bij de Raad op aan dat veiliggesteld gaat worden dat afnemers niet alleen feitelijk maar ook materieel toegang krijgen tot de gasmarkt. Daarvoor is meer nodig dan enkel het begrip 'shipper' in de gasvoorwaarden te vervangen door 'erkend programmaverantwoordelijke'.

Kredietwaardigheid

VEMW heeft ernstige bezwaren tegen de eisen die de landelijk netbeheerder stelt aan de kredietwaardigheid van de programmaverantwoordelijke. Voorbeelden hiervan zijn de Transportvoorwaarden Gas - LNB artikel 2.1.2c en 3.4 en bijlage B. Hier doet zich het probleem voor dat er nog procedures lopen m.b.t. de kredietwaardigheidseisen, zoals het codewijzigingsvoorstel "Capaciteit Direct Aangeslotenen GTS". Voor haar inhoudelijke bezwaren verwijst VEMW naar haar zienswijze in het kader van die procedure (NMa zaaknummer 103275).

Dempingsformule

VEMW deelt de visie van de gezamenlijke netbeheerders dat de dempingsfactor enkel toegekend moet worden aan het exitprogramma (Transportvoorwaarden Gas – LNB artikel 4.1.1.2), waarmee het toepassen van demping in het entryprogramma wordt uitgesloten.

Overig

VEMW begrijpt in de Transportvoorwaarden Gas – LNB artikel 4.1.3.4 de zinsnede "eventueel ten gevolge van kwaliteitsconversie" niet, immers, kwaliteitsconversie is thans een systeemdienst en dient te allen tijde beschikbaar te zijn.

VEMW is van mening dat in de Transportvoorwaarden Gas – LNB artikel 4.1.5.2 uit oogpunt van de vereiste transparantie de criteria ontbreken op basis waarvan de prikkelcomponent wordt bepaald. In artikel 5.1.5.3 ontbreekt de transparantie m.b.t. de verrekening van het jaarlijkse saldo onbalans in de transporttarieven voor het volgende kalenderjaar.

Wij vertrouwen erop u met onze zienswijze voldoende te hebben geïnformeerd en gaan ervan uit dat u deze nadrukkelijk onderdeel laat zijn van de besluitvorming van de Raad.

Vanzelfsprekend zijn wij beschikbaar voor het verschaffen van een nadere (mondelijke) toelichting.

Hoogachtend,

b.a.

dr. H. Grünfeld
Algemeen directeur